

Ügyszám: NAIH-5567-8/2021

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság

jelentése

közpénzből gazdálkodó, közfeladatot ellátó nonprofit szervezet együttműködési kötelezettségének megszegése tárgyában

Egy állampolgár a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatósághoz fordult a Jogállam és Igazság Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság (továbbiakban: Nkft.) által lebonyolított közpénzből finanszírozott plakátkampányhoz kapcsolódó közérdekű adatigényléseinek elutasítása kapcsán.

Azt szeretne volna megtudni, hogy az Nkft. által működtetett Alapjogokért Központ szervezet által szervezett, illetve lebonyolított „*Igazság, erő, felemelkedés! Együtt tesszük nagyvá a Kárpát-medencét!*” szlogent tartalmazó plakát- és reklámfilm kampány megvalósításáról (a továbbiakban: Kampány) ki döntött, a döntésben szerepet játszott-e és ha igen melyik kormányzati szerv(ek). Milyen megállapodás született a kampány megvalósulása érdekében a kormányzati szervek, illetve a Nkft. között. Illetve arra kérdésre is választ várt, hogy kinek állt érdekében és milyen közérdeket szolgált a kampány lebonyolítása?

Ennek érdekében a Nemzeti Kommunikációs Hivatalhoz, majd a Miniszterelnöki Kabinetirodához, és Miniszterelnökséghez is közérdekű adatigényléssel fordult és mindhárom szervezettől azt a tájékoztatást kapta, hogy a fenti kérdésben nem minősülnek az Infotv. szerinti adatkezelőnek.

A vizsgálat mihamarabbi és eredményes lefolytatása érdekében az Infotv. 54. § (1) bekezdése alapján a Hatóság megkereséssel fordult dr. Szánthó Miklós Gézához a Jogállam és Igazság Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság ügyvezetőjéhez.

2021. július 1-én kelt válaszlevelében az ügyvezető úgy nyilatkozott, hogy legjobb tudomásuk szerint ilyen tartalommal közérdekű adatigénylésnek minősíthető megkeresés nem érkezett az Nkft.-hez és segítséget kért a közérdekű adatigénylés beazonosításához.

A Hatóság arról tájékoztatta az ügyvezetőt, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján valószínűsíthető, hogy a bejelentő nem fordult a Jogállam és Igazság Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társasághoz közérdekű adatigényléssel, ugyanakkor az Infotv. 54. § (1) bekezdésének d) pontja értelmében a Hatóság a vizsgált ügygel *összefüggésbe hozható bármely szervezettől* vagy személytől írásbeli felvilágosítást, illetve a vizsgált ügygel összefüggésbe hozható adatról, iratról - ideértve az elektronikus adathordozón tárolt iratokat is - másolatot kérhet.

A közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jog érvényesülését az segíti elő, ha a Hatóság közvetlenül a kampányt lebonyolító szervezettől kér érdemi tájékoztatást az igényelt közérdekű adatok forrásáról, kezelőjéről, illetve azok tartalmáról, így az idézett törvényi rendelkezésre tekintettel a vizsgálat mihamarabbi eredményes lezárása érdekében a Hatóság

kérte, hogy az Nkft. szíveskedjen az első megkeresés 3-6. pontjaiban¹ foglalt kérdésekre részletes és érdemi választ adni.

Az Nkft. a feltett kérdések megválaszolását és az érdemi információszolgáltatást szándékosan megtagadta és ezzel megsértette az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 54. §-ában foglalt együttműködési kötelezettségét.

A Hatóság megdöbbenéssel fogadta az ügyvezető válaszában szereplő azon többször is említett indokot, hogy álláspontjuk szerint „a vizsgálati eljárás ilyen körülmények közötti folytatása kiüresítené a közérdekű adatok megismeréséhez való jogot, hiszen a Hatóság az alapvető jog jogosultja helyébe lépne, aki nem jogosultságának gyakorlására hatalmazhatja fel, hanem csak joga érvényesülésének elősegítése érdekében keresheti meg a Hatóságot, amely hivatali jogosítványait ez utóbbi célból alkalmazhatja”, illetve a Hatóság „egy konkrét adatigénylésre jogosult helyébe lép, és vizsgálati jogosítványaira támaszkodva kíván adatot igényelni”. „A közérdekű adatok megismeréséhez fűződő jog lényegével megy szembe, ha a Hatóság adatigénylőként lép fel közérdekű adatok megismerése érdekében.” „A közérdekű adatok megismerése a közösség tagjait, azaz az egyént megillető alapjog, amely érvényesítése érdekében kizárólag az egyének jogosultak közvetlenül intézkedni, intézkedést kérni, a Hatóság ezt a jogot helyettük nem gyakorolhatja.”

A Hatóság meggyőződése szerint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez fűződő alapjog mindenkit megillet², ez alól az Nkft. kezelésében lévő közérdekből és közérdekből nyilvános adatok sem képeznek kivételt, így a Hatóság általi megismerésük az alkotmányos rendelkezés folytán nem lehet jogellenes.

Az Infotv. 1. §-a szerint e törvény célja a hatálya alá tartozó tárgykörökben az adatok kezelésére vonatkozó alapvető szabályok meghatározása annak érdekében, hogy (...) a közügyek átláthatósága a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez és terjesztéséhez fűződő jog érvényesítésével megvalósuljon.

Az. Infotv. 3. § 5. pontja értelmében közérdekű adat: az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő és tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől, így különösen a hatáskörre, illetékességre, szervezeti felépítésre, szakmai tevékenységre, annak eredményességére is kiterjedő értékelésére, a birtokolt adatfajtákra és a működést szabályozó jogszabályokra, valamint a gazdálkodásra, a megkötött szerződésekre vonatkozó adat.

Egy adatigénylés teljesítésének önmagában nem képezi akadályát az a körülmény, hogy az igényelt közérdekű, illetve közérdekből nyilvános adat nem a közfeladatot ellátó saját tevékenységére vonatkozik, illetve nem a saját működésével összefüggésben keletkezett. A közérdekű adat kiadását önmagában megalapozhatja az a körülmény, hogy az a közérdekű adat a szerv kezelésében van.

Az Infotv. 26. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szervnek vagy

¹ 3. Az említett Kampány megvalósításáról ki, illetve mely állami szerv és milyen formában hozott döntést?

4. Mely megállapodás (szerződés, megbízás stb.) alapján került sor a Kampány kivitelezésére?

5. Közpénzből történt-e a kampány finanszírozása?

6. Mely állami szerv költségvetése a közpénz forrása?

² Magyarország Alaptörvénye VI. cikk: (3) Mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez.

(4) A személyes adatok védelméhez és a közérdekű adatok megismeréséhez való jog érvényesülését sarkalatos törvénnyel létrehozott, független hatóság ellenőrzi.

személynek (a továbbiakban együtt: közfeladatot ellátó szerv) lehetővé kell tennie, *hogy a kezelésében lévő közérdekű adatot és közérdekből nyilvános adatot - az e törvényben meghatározott kivételekkel - erre irányuló igény alapján bárki megismerhesse.*

Az Alkotmánybíróság a 13/2019. (IV. 8.) AB határozat [78] bekezdésében is megerősítette, hogy a közfeladatot ellátó szervnek vagy személynek abban az esetben áll fenn az alapjogi jogviszonyban kötelezetti oldalon felelőssége az alapjog érvényre juttatásában, ha az adatot kezeli, ha az adat nem minősül személyes adatnak és az adat *„tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett”.*

Az Infotv. 32. §-a értelmében a közfeladatot ellátó szerv a feladatkörébe tartozó ügyekben [...] *köteles elősegíteni és biztosítani a közvélemény pontos és gyors tájékoztatását.*

Az Infotv. 30. § (3) bekezdése alapján az adatigény teljesítésének megtagadásáról, *annak indokaival*, valamint az igénylőt e törvény alapján megillető jogorvoslati lehetőségekről való tájékoztatással együtt [...] értesíteni kell az igénylőt. Az elutasított kérelmekről, valamint az elutasítások indokairól az adatkezelő nyilvántartást vezet, és az abban foglaltakról minden évben január 31-éig tájékoztatja a Hatóságot.

Az idézett törvényi rendelkezések értelmében a közfeladatot ellátó szervezetnek kötelezettsége van arra, hogy az általuk birtokolt adatfajták köréről is gyors és pontos tájékoztatást adjanak az adatigénylők számára, amely magában foglalja az igényelt adat létezésére, vagy hiányára (nem létezésére), az adat előállítására, kezelésére jogszabály alapján köteles szerv megnevezésére, illetve – ha az adat a kezelésében van – az adat tényleges kezelőjére vonatkozó közérdekű adatok kiadását is.

Mindezek alapján kevésbé életszerű, hogy egy közpénzből megvalósított, közcélú kommunikációs kampány esetében mindhárom adatigényléssel érintett közpénzből gazdálkodó, és közfeladatot ellátó állami (kormányzati) szerv közül egyik sem kezeli az igényelt döntést, vagy annak keletkeztetőjére vonatkozó információt, amely alapján a kampány létrejött: és erre hivatkozással elutasítja az adatigénylést.

Ezt követően pedig a megindult információszabadság vizsgálati eljárás során az Nkft. mint a döntés kedvezményezettje és végrehajtója, valamint az erre fordított közpénzzel gazdálkodó és a közfeladatot ellátó szervezet sem hajlandó a Hatóság tudomására hozni ezt az információt, arra hivatkozással, hogy a Hatóság ezt nem jogosult megismerni.

Magyarország Alaptörvényének 37. cikke szerint:

(1) A Kormány a központi költségvetést törvényesen és célszerűen, a közpénzek eredményes kezelésével és az átláthatóság biztosításával köteles végrehajtani.

Az Alaptörvény 39. cikke értelmében:

(1) A központi költségvetésből csak olyan szervezet részére nyújtható támogatás, vagy teljesíthető szerződés alapján kifizetés, amelynek tulajdonosi szerkezete, felépítése, valamint a támogatás felhasználására irányuló tevékenysége átlátható.

(2) A közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet köteles a nyilvánosság előtt elszámolni a közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával. A közpénzeket és a nemzeti vagyont az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni. A közpénzekre és a nemzeti vagyonra vonatkozó adatok közérdekű adatok.

(3) Közpénz az állam bevétele, kiadása és követelése.

A fentiek miatt a Hatóság jelentést bocsát ki, továbbá azt javasolta a bejelentőnek, hogy forduljon közérdekű adatigényléssel az Nkft.-hez. A Hatóság autonóm államigazgatási szerv és az adatnyilvánosságot érintően a feladata a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jog érvényesülésének ellenőrzése és elősegítése, de nem rendelkezik

nyomozati jogkörrel, ezért a vizsgálat további folytatásától nyilvánvalóan nem várható eredmény, emiatt azt lezárja.

A bejelentő az adatigénylések teljesítése érdekében az Infotv. 31. §-a alapján bírósághoz fordulhat. A megtagadás jogszerűségét és a megtagadás indokait az adatkezelőnek kell bizonyítania. A pert az igény elutasításának közlésétől, a határidő eredménytelen elteltétől, illetve a költségtérítés megfizetésére vonatkozó határidő lejártától számított harminc napon belül kell megindítani az igényt elutasító közfeladatot ellátó szerv ellen. Ha az igény elutasítása, nem teljesítése vagy az adatigénylés teljesítéséért megállapított költségtérítés összege miatt az igénylő a Hatóság vizsgálatának kezdeményezése érdekében a Hatóságnál bejelentést tesz, a pert a bejelentés érdemi vizsgálatának elutasításáról, a vizsgálat megszüntetéséről, az 55. § (1) bekezdés b) pontja szerinti lezárásáról szóló vagy az 58. § (3) bekezdése szerinti értesítés kézhezvételét követő *harminc napon belül* lehet megindítani. A perindításra rendelkezésre álló határidő elmulasztása esetén igazolásnak van helye.

A Hatóság bízik abban, hogy e jelentés a közvélemény tájékoztatása mellett alkalmas lesz arra is, hogy a jövőbeni hasonló kötelezettségszegéseket megelőzze, ez a közpénzzel gazdálkodó, illetve egyéb közfeladatot ellátó szervezeteket az együttműködési kötelezettségük betartására sarkalljon.

Budapest, 2021. november 10.

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár